כ"ג בחשון התשפ"ז
3 בנובמבר 2026
שה. 2026-2130

<u>עמדת ממונה - איסור הפליה על בסיס מיקום גאוגרפי של מבוטחים ומועמדים לביטוח בביטוחי רכב</u>

1. כללי

מובאת בזו עמדת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – **הממונה**) באשר לאיסור הפליית מועמדים לביטוח בענפי ביטוח רכב חובה וביטוח רכב רכוש (מקיף וצד ג') (להלן – **ביטוח רכב**) על בסיס כתובת ואזור מגוריהם (להלן – **אזור גיאוגרפי**).

2. רקע

ממידע שהגיע לידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – **הרשות**) עולה חשש כי בחלק מחברות הביטוח קיימות פרקטיקות שעלולות להפלות מועמדים לביטוח רכב על בסיס אזור גיאוגרפי.

חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן – **חוק איסור הפליה**), אוסר הפליה בהספקת שירותי ביטוח מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה או ענידת סמליהם. כמו כן, חוק איסור הפליה אוסר על הפליה בהספקת שירותי ביטוח, מחמת מקום מגורים. לצד זאת, נקבע בחוק איסור הפליה כי אין מדובר בהפליה כאשר הדבר מתחייב מאופיו של השירות.

כמו כן, חוזר ביטוח 5-1-2023 "צירוף לביטוח" (1.3.2023) (להלן – **חוזר צירוף**) קובע כי חברת ביטוח מחויבת לפעול בהוגנות במסגרת הליך הצירוף לביטוח.

3. עמדת הממונה

א. על חברות הביטוח לפעול בהוגנות ובשוויון מול מועמדים לביטוח, ולא להתבסס בהחלטותיהן בנוגע לקבלת מועמדים לביטוח בענפי ביטוח רכב ולתנאי קבלתם, על שיקולים המנוגדים להוראות הדין. הוראות חוק איסור הפליה, הוראות חוזר צירוף, עקרון השוויון וחובת תום הלב המוגברת החלה על חברות ביטוח - כולם אוסרים על הפליה על בסיס אזור גיאוגרפי. עוד יצוין כי הפליה מחמת מגורים עשויה הלכה למעשה להוות "תחליף" להפליה מחמת טעם פסול אחר, כדוגמת לאום או דת.

ב. הפליית מועמדים לביטוח על בסיס אזור גיאוגרפי כוללת, בין היתר, מצב בו המועמד לביטוח מסורב לביטוח על ידי חברת ביטוח על בסיס כתובת או אזור מגוריו, וכן הצבת דרישות נוספות בפניו לצורך השלמת הליך החיתום ורכישת הביטוח, שאינן נדרשות ממועמדים אחרים, רק בשל כתובתו או אזור מגוריו. חברת ביטוח אינה רשאית לנהוג כאמור, או לעשות שימוש באזור המגורים כמשתנה חיתומי או כמשתנה לתמחור דמי ביטוח, כל עוד לא הוכיחה באמצעות מחקרים סטטיסטיים כי רמת הסיכון הביטוחי שונה בהתאם לאזור הגיאוגרפי שבו מתגורר המועמד.

ג. פרקטיקות אלה בעייתיות במיוחד כאשר הדרישות הן כאלה שיהיה למועמד קשה, ואף בלתי אפשרי, לעמוד בהן. כך, לדוגמה, חברת ביטוח אינה רשאית לבצע "חיתום קפדני", שבמסגרתו נדרש המועמד

להציג אישור על עבר ביטוחי נקי לתקופה העולה על שלוש שנים – אישור שאינו זמין לו וממילא מונע ממנו להשלים את הליך החיתום ולרכוש ביטוח.

ד. יודגש כי הרשות רואה בחומרה כל יחס או התנהלות שונים כלפי מבוטחים או מועמדים לביטוח בענפי ביטוח רכב, בין בשיווק ישיר ובין בשיווק באמצעות סוכנים, בהתבסס על השתייכותם הדתית, הלאומית או הגיאוגרפית, לרבות כזו הנלמדת ממקום מגוריו של בעל הפוליסה, מבלי שהדבר נתמך בנתונים סטטיסטיים כאמור בסעיף ב' לעיל. נתונים אלה צריכים לבוא לידי ביטוי במסגרת הודעה על הנהגת תכנית ביטוח, בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2018-9-29 "הנהגת תכניות ביטוח ותקנון קופת גמל" (26.8.2018), ובכלל זה סעיף 10 לחוזר האמור.

ה. בכל מקרה שבו יעלה חשש להתנהלות כאמור, הרשות תפעל בהתאם לסמכויותיה לבירור הנושא ולאכיפה של הוראות הדין. חברת ביטוח העושה שימוש בפרקטיקות מסוג זה, בין אם בשיווק ישיר ובין אם בשיווק באמצעות סוכנים, נדרשת לחדול מכך לאלתר.

עמית גל

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון